

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.
TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:
minden vasárnap.
ELŐFIZETÉSI AR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

Szerkesztőség és kiadóhivatal
hová a lapba szánt kéziratok
— reklamációk és —
előfizetési pénzek küldendők
— Maros-Vásárhely, —
Szentgyörgy-utca 9. szám.
— ev. ref. lelkészi lakás. —

Pásztorok, vigyázzunk!

Erdélyi református egyházkerületünk közgyűlése lejárt. Sokan azt hittük, hogy ez a közgyűlés azért lesz nevezetes, mert az egyházszervezeti kérdések megoldásának mikéntje fogja lekötni a tanácskozási kedvet; mások meg azt hitték, hogy az egyes egyházi tisztviselők választása, tanári állások betöltése, egyszóval a személyi ügyek teendik mozgalmassá, esetleg szenvedélyessé a gyűlésezést. Örömmel jelentjük ki, hogy esalódtunk. Higgadtság, komoly megfontoltóság, céltudatos elhatározottság, jellemezte a közgyűlés képét és a megnyugvással telt általános elismerés jutalmazta a tisztviselői kart és vezető főgondnokunk, br. Bánffy Dezső ő nagyméltóságán és fáradhatlan püspökünk dr. Bartók György ő méltóságán kívül azt a munkás gárdát, mely ifjúi erővel, a nagy feladatokhoz mért nagy ambícióval végezte a lefolyt közgyűlés előkészítő és terhes munkáját. Lehet, hogy ez csakugyan nem így lesz, ha nem hangzik el br. Bánffy Dezső ő nagyméltóságának a közgyűlést megnyitó beszéde, amely valóságos eseménye volt közgyűlésünknek s a melynek komoly intelmei egybeforrasztották a sziveket úgyannnyira, hogy nyomában minden felmerült mozzanat az egyetértő lelkek egyező ténykedésévé vált.

Nem lehet célunk, hogy az azóta inmár országos jelentőségüvé emelkedett főgondnoki megnyitót a maga részleteiben méltassuk, de ki kell emeljük annak mély belátással s történelmi jövőbe pillantással kifejezett eszme menetét, amely arra utalja őt, hogy magas hivatali állásában óvó, figyelmeztető szavait hallassa.

„Megnehezedett ez idők vészes járása felettünk!“ Megnehezedett országosan. Nemzetünk felett és a vallásfelekezetek felett. És megnehezedett újból a magyar protestantizmus felett. „Megnehezedett... mert a protestantizmus ellen szervezkedő katholicizmus oly agresszív, támadó modort ölt fel, mely valóságos harci-riadókkal készül tűzbe vinni híveit s hinti el az országban a felekezeti viszálykodás magvait. Megnehezedett az idők járása... mert a jelenlegi kormányzati ténykedés határozott visszafejlődés a nemzeti szabadelvűséggel szemben s egvoldalalag kedvez a pápizmus eszkozeinek: a szerzeteseknek és apácáknak; más mértékkel mérvén nekik, több és nagyobb anyagi javadalomban részesítvén őket mint, nem a más felekezeti, p. o. protestans, hanem — magukat az állami tanítókat.“

Sulyos szavak. Ha eddig csak éreztük a közállapotok veszedelmes voltát, most ime, nyiltan, bátran hangzott el a szó, amely hatalmas vád azon társadalmi és politikai irányzatok ellen,

amelyek közállapotaink zavaros vizében halászni akarván — ellentéteket szítanak s oktalan háborúságot kezdenek.

Ime, itt egy példa, a mely pár héttel ezelőtt Pécsen történt, mert hisz ott módokat kerestek arra, hogy a katolikus egyház régi hatalmát visszaszerezzék; és erre a pécsi VII. katolikus nagygyűlés egyik kiváló tagja: Görcsöni Dénes ledalkalmasabb módot és eszközt abban látja, „*ha a katolikus nagygyűlés megalkotná azt a szervezetet, mely egyik legjelentősebb fordulópontjává válnék a magyar katholicizmus történetének. Kezdeté, kiinduló pontja lehetne a katholicizmust egyedül talpra állító konzervatív politika, a gróf Apponyi Alberttől pár év óta hangoztatott kuruc-katholicizmus érvényesülésének, a mely nem tűrne el többé semmiféle sérelmet, megtorolna minden bántalmat és a tömeg nevelésével és összetartásával hadsereget tömörítene a mögé az államférfiú mögé, a ki még eljövendő, s aki majd visszaszerzi sok opportunizmus által elengedett, sok körültekintéssel eljátszott jogainkat.*“

Ime így szól a harciriadó, melyet Pécsen megfujtak. Tehát *agresszív kuruc katholicizmust akarnak, melyet nemrég gr. Apponyi hangoztatott.*

Ime így beszéitek Pécsen! És még többet is.

De a br. Bánffy Dezső főgondnok úr önmagának lelkülete, nem a hasonló fegyverekkel való küzdelemre utal! Ezek a fegyverek még nagy nemzeti szerencsétlenségek okozói lehetnek, ezeknek előidézői pedig a magyar protestáns ember nem szabad legyen.

Mit tegyünk tehát? Védekezzünk! A mi magyar református egyházunknak általában a protestánsoknak, de kivétel nélkül a magyar állam összes felekezeteinek jogait törvények biztosítják. E törvények keretében védekezzünk. Nem, hogy széthuzást keltsünk, vagy keresett szavak hangoztatásával a jogaimat arra, hogy a kellő mérséklet határain tultegyük magunkat; hanem a jog, igazság, a kölcsönös bizalom és egyetértés fegyvereivel.

Ezért nem helyesli br. Bánffy Dezső az országos ref. lelkesi egyesületnek, mint a hivatalos ev. ref. egyházzal szemben helyezkedő intézménynek létesítését, a mely széthuzásra vezet; s a

katolikus egyházi javak ellen indított támadást: a mely a szekularizáció jelszavát dobta be a felekezeti torzsalkodás forratagába.

Valóban mindnyájan kell éreznünk, a mai idők járásait s egyúttal szükségét annak, hogy az adott viszonyok között védelmünkre, református egyházunk érdekeinek megmentésére tennünk kell Tegyük is! És ezért emeljük fel kérő szavunkat az evangéliumi egyház pásztoraihoz és az erdélyi református egyház lelkészeihez, hallgassuk és értjük meg br. Bánffy Dezső önmagának intelmét, a ki nemcsak mint egyházkerületi, de mint egyetemes ref. egyházi főgondnok és világi elnök felemelte szavát. Félre a széthuzó törekvésekkel. Egyesüljünk meglevő törvényeink keretében a munkára Anyaszentegyházunk védelmére. Itt van módunk a cselekvésre. Egyházi értekezleteinket éllesszük újra; kezdjük meg azok útján az építő, hiterősítő munkát; vonjuk be egyházi életünk szolgálataira mindazokat a világiakat, a kiknek támogatása csak sikeresebbé teheti munkánkat. Egyházi értekezletünk programja volt az, hogy egyházközségeinkint kezdjük meg a munkát: iskoláink megtartása, ifjuságunk védelme, nevelése, asszonyainknak nemes munkáiban egyesítése, a könyörülő szeretet gyakorlása, árvák, elhagyottak védelme, az elesett hittestvérek megtartása által. Tegye szívére minden lelkipásztor kezét, kérdezze önmagától, hogy mit tett ebben az érdekekben?

Pásztorok, vigyázzunk! Ne új alakulásokat keressünk, ne új vállalkozásokkal merítsük ki erőnket. És ne higyük, hogy a Krisztus erején kívül, más erő diadalra vezethet. Ez az erő pediglen az ő mindeneket meggyőző lelke útján — a kötelességtudás és az egyetértő, önfeláldozásra kész szeretet!

Tóthfalusi József.

Őszszel.

Nekem az ősz a legszebb évszak,
Akár ki mit beszél,
Sarga-piros virágnak látszik
A fán minden rezgő levél.
A nap nem éget, — színe, fénye
Szelíden álmodozni hív . . .
S valami édes bus varázslat,
Egy sejtelmes, nagy látomásnak
Rabjává lesz a szív!

Lelkünk a hulló lombok alján
Emlékekkel lesz teli.
Az elmúlt nyár minden virágát
Lassan visszaidézgeti.
S a nagy hullás halk suttogása
Szelid álomba rengetés.
Melyről oly jó tudnunk előre,
Kikeletre mi lesz belőle:
— Nagy, új fölébredés!

Minden virág, a mely leszárad,
Tavaszzal újra nyit. . .
Látója ember e csodának
Nem érzesz-e valamit?
Valamit, ami pirulásban
Borítja halvány képedet . . .
Hogy kis hited mit elhajt ma:
A természet fennen tanítja
Az örökéletet!

Szabolcska Mihály.

Hogy térjek, hogy menjek én Jézushoz?!

Arról már sokat hallottam, hogy Jézushoz kell menni, hogy ha élni akarok, de most már az a kérdés: „Hogy térjek, hogy menjek én ő hozzá?“ Hogy beszéljek én ő vele, mikor ő az égben van? Ha mint a ki mindenütt jelenvaló, itt volna valahol a földön is, akkor a hallottak után mindenesetre sietnék akárhová is hozzá és kérném, mint magamban gyarló, tehetetlen, beteg, bűnös, elveszett ember, hogy legyen velem, fogadjon el, vegyen kegyelmébe, segítsen, gyógyítson, tartson meg engemet. De ő, a ki csodákat tett, a ki az éhezőket, a szomjuhozókat megelégitette, a világtalanokat siketnémákat, bénákat, betegeket meggyógyította, a ki a szegényeken, a nyomorultakon bűnösökön könyörült, a ki halottakat támasztott, ő már nincs itt a földön, azért nem érhetem: hogy térhetek, hogy mehetek én ő hozzá?!...

Kedves olvasó! ha ezeket azért gondolod, azért mondom, mert igazán áhitozol Jézushoz, akkor Jézushoz juthatsz. Ha Jézust testben megláthatnád, megtalálhatnád s úgy mondhatnád el neki panaszodat kérésedet: ennél akkor sem tehetnél többet, ezt pedig így is megteheted, így is elmondhatod neki szükségedet, így is kifejezheted, hogy te egyedül ő általa kívánsz boldogulni, megváltatni, idvezülni. Elméd minden gondolata, szived minden dobbanása az övé legyen, magad szegénynek, világtalan koldusnak, tehetetlennek, semminek tartva, és ő benne tudva, remélve, látva minden jókat a sokaságon, a magadban és körülötted levő akadályokon diadalmaskodva siess ő hozzá s kiálts: „Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam!“ Te inkább és nagyobb biztonsággal teheted ezt, mint azok, a kik akkor éltek, mikor ő a földön járt, mert akkor

messze és nagyobb nehézségekkel lehetett sokszor ő hozzá jutni, de most azonnal hozzá juthatsz, a mint hozzá fohászkodol az ő benne — egyházunkban munkálkodó Lelke által. Ő mindig közel van most már ígérete szerint mi hozzánk, ha te nem látod is testi szemeiddel őt, de Ő lát tégedet, tudja érzésedet, szavadat dolgodat. Jézushoz menni nem egyéb, mint érezni nyomorult elveszett voltunkat és ő benne keresni, találni fel mindenünket, földi, mennyei boldogságunkat bűnbocsánatunkat, idvességünket. Így a hit szemeivel ép úgy megtaláljuk, meglátjuk őt miudenkör, mintha színről-szinre látnók és mintha hangját is hallanánk. Így kívánd szegény, bűnöd miatt elveszendő ember-társam Jézus szabadítását, idvezítését, így kérd szüntelen: „Jézus tarts meg engem“ s akkor megtudod mit tesz Jézushoz menni?...

Imádkozzál, úgy gyere Jézushoz! ha nem láthatod is Jézust, de beszélhetsz vele, imádkozhatsz hozzá és ezt nemhogy megengedte, de meg is parancsolta az Isten minékünk. Mily végtelen nagy kiváltság, nagy jó az hogy maga az Isten szabadít, szólít fel minket erre mondván: „Hivj segítségül engemet a te nyomorúságodnak idején“ ő maga mondja: „Szüntelen imádkozzatok“ „Vigyázzatok és imádkozzatok.“ Az imádságnak, a kérésnek nem kell embereknek tetszőnek, gyönyörködtetőnek, szépnek, ékesnek lenni. Szived jó óhajlásának, szükségének önkéntelen, természetes vagy töled telhető kifejezése az Isten előtt: imádság. Mint Jézusnak, az ő egyházának hű tagja, ha szoktál az ő házában is annak idejében imádkozni, úgy imádkozhatsz és imádkoznod kell mindenkor a templomon kívül is és mindig meghallgatja kérésedet, ő reá ez, sohasem alkalmatlanság. A földi kisebb-nagyobb hivatalos és egyéb urakkal valamint a királyokkal, a fejedelmekkel, csak bizonyos, meghatározott hivatalos, vagy látogatási órában lehet beszélni és ekkor sem mindenkinek; Jézushoz mindenki egyformán mehet, egyformán folyamodhat akármikor. Földi szükségeid betöltése mellett, különösen meghallgat ő lelki szükségéidben, sőt földi ajándékait, eledeled, ruházatod is csak úgy adja meg a te boldogításodra, javadra, ha először a leikeinket keresed; ha kérsz bocsánatot, ha kéred szived megújítását, hited nevelését, megszentelődésedet, idvezítésedet, akkor bizonyosan meghallgattatik kérésed. Természetes, hogy van olyan dolog, a mit ő sem tehet meg, például: ő nem vétkezhet, másfelől a szegény, nyomorult bűnösnek igaz kérését sohasem hagyhatja meghallgatás nélkül, mert ő maga mondja: „kérjetelek és megadatik, zörgessetek és megnyilattatik.“ Kérj, zörgess azért mindenkor: légy akármilyen nyomorult, reményvesztett, kétségbeesett, légy akármilyen megvetett, gyarló, bűnös, hitetlen tudatlan, az emberek és magad szerint még imádkozni sem tudó ember, csak jer Jézushoz, Ő tőle ezek el nem zárnak, el nem tiltanak, ő hozzá mindig imádkozhatsz. Imád-

kozz azért, ha másként nem, egy sóhajtással, mely ezt fejezze ki; „Uram tarts meg mert el kell vesznem bűnőmben!” Legyen az imádkozás mindennapi szokásod, eledeled. Imádkozzál hajlékodbán, ha dolgaidd között házadban vagy házadon kívül megháborgatnak az Istennel való társalgásban, az imádkozásban keresd a magányosságot, hol lelked csendességére beszélgethetsz Istennel, imádkozhatsz addig, míg hited, reményed erősítésére templomba mehatsz. Vald be mindennek előtt minden imádságodban veled született és elkövetett minden bűneidet, vétkeidet és kérj bocsánatot, kérjed megszenteltetésedet. olvasgasd az Isten beszédét, abból különösen azon részeket, melyeket az Úr megvilágított, megmagyarázott a templomban szolgálja által, mond: „Uram én tudatlan vagyok taníts engem.”

Szívem köből van, azt lágyítsd meg, uralkodjál felette Szentlelked által, segíts Jézushoz mennem, hogy benne higgyek és Őt szeressem, neki engedelmeskedjem, neki éljek, szabadíts meg a gonosztól s tégy méltóvá az egekre! A nap felkeltével, ételed italod, dolgod előtt és után, ha magányos ember vagy magadban, ha családos, akkor családdal, de szüntelen imádkozzál, legyen minden dolgod: *imádság, Istendicséret*. Ha azonnal nem nyersz mindig feleletet, kérésedre, te csak imádkozzál bizalommal, türelemmel, semmit sem kételkedvén; kedvességet meghallgatást talál imád mindig Isten előtt és el nem veszhetsz soha örökre, csak mindenkor így imádkozzál az Istennek népével az ő egyházában: „Légy irgalmas nekem bűnösnek!” Olvasd el: LV. Zsolt. 17; LXV: 2; CII: 17; Máté VI: 5—6; Luk. XVIII: 1—14; Csel. X: 9; 1. Thess. V: 17; Filip. IV: 6.

Dávid Gyula.

Kegyesség útja.

Egy esodás ágytakaró.

A boszniai háboru rémeiről sokat hallottunk mindannyian. Magyar fiaink áldozatul kellett vigyék legdrágább kincsüket, nemcsak drága hazánk, édes, szép Magyarországnak javáért, hanem Ausztria-Magyarország ugynevezett nagyhatalmi érdekeiért, a melyből az a haszon, hogy fizetünk magyar pénzzel, magyar vérrel — annyit, hogy az kimondhatatlan! E háboru folyama alatt történt a következő eset. Egyik katonai mozgó kórház vezetősége, egyik napon posta csomagot kapott, a melyben egy ágytakarót küldött valaki, a következő sorok kíséretében: „Diakonisza testvérek! Bámulattal hallom, hogy a németországi Diakonisza egyesület ide küldötte önöket, hogy a háboru rettenetei között ápolják, gondozzák szerencsétlen sebesült véreinket. Már rég tudtam a mivel külföld diakonissza intézményeiről, de eddig nem volt alkalmam megismerkedni azzal. Most hallva önökről, lelkemet boldog

öröm érzése hatottaát, s megismerve krisztusi türelemmel párosult munkásságuk áldásait, ime, ezt az ágytakarót küldöm, kérve Istent, hogy áldás legyen az alatta gyógyulást keresőkön, a kik között esetleg az én fiam is ott lehet még.”

Az ágytakaró egy kedves, mutatós, apró négy-szögű posztódarabkákból egybeállított női munka volt, mindenik kockába bevarrott fehér vászon-táblácskával, melyek mindenikére egy-egy bibliai mondat volt kivarrva. Így az egyikén ezen szavak állottak: „Jézus Krisztus Istennek ama báránya, ki elveszi a világnak bűneit.” S tovább, ezek alatt: „Oh atyám! légy kegyelmes irántam, bűnös iránt!” Sok sebesült beteg került abba az ágyba, a melyben az a takaró volt. Egyik sok napi állandó lázban gyötrődő betegnek ezek az igék ragadták meg figyelmét: „Jertek, nyugodjatok egy kevéssé,” a mit midőn észrevett a diakonissza nővér s gyöngéd figyelmességgel intette a nyugaiomra, így szólalt meg a beteg: „Hol nyughatnék meg? Már félig halott vagyok s olyan szerencsétlennek érzem magamat; hogyan nyugodhatnék én meg ebben?”

— „Nem hallott ön soha Jézus Krisztus felől?” — kérde a diakonissza nővér. „Ő együtt szenved a beteggel. Szereti önt is. Ő önért is meghalt, hogy halála érdemével bocsánatot szerezzen önnek bűneiert, hogy nyugalmat adjon s hogy boldoggá tegye önt is!”

— „Én sohasem voltam boldog. — Lehet, hogy nem is érdemeltem meg, hogy az legyenek. De — — hogyan mondta? Meghalt az én bűneimért is?”

— „Igen, higgyen nekem, egyedül Jézus adhatja meg nyugalmit, jöjjön hozzá, Ő mondja, a mint itt írva áll: Jöjjetek hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterhelrettetek, én megnyugtatlak titeket.”

— „Nem tudok hozzá menni, érzem, hogy végem van; nagyon beteg vagyok s nincs szabadulásom!”

— „Ne féljen — vigasztalt tovább a diakonissza nővér, — így sem baj, csak kérje őt e szavakkal: jövel Uram, segíts! és ő eljön önhöz, csak bánja meg eddigi bűneit s kérje Istent, hogy bocsássa meg azokat szent fia érdemeiért!”

— „Oh, vajha eljönne hozzám az Úr,” — sohajtott fel a beteg s buzgó szívvél kezdett imádkozni: „Miatyánk . . .”

A beteg nemsokára meggyógyult s most egyike a leghivebb keresztyén embereknek.

Az én Istenem pedig befogja tölteni nektek minden szükségteket, az ő gazdagsága szerint, dicsőségesen a Krisztusban.

Filip. 4, 19.

Szerelmeseim! Kérlek, mint jövevényeket és idegeneket, hogy tartóztassátok meg magatokat a testi kívánságoktól, mint a melyek vitézkednek a lélek ellen.

I. Pet. 2, 11.

Ha ezeket tudjátok, bolgogok lesztek, ha cselekszitek is azokat.

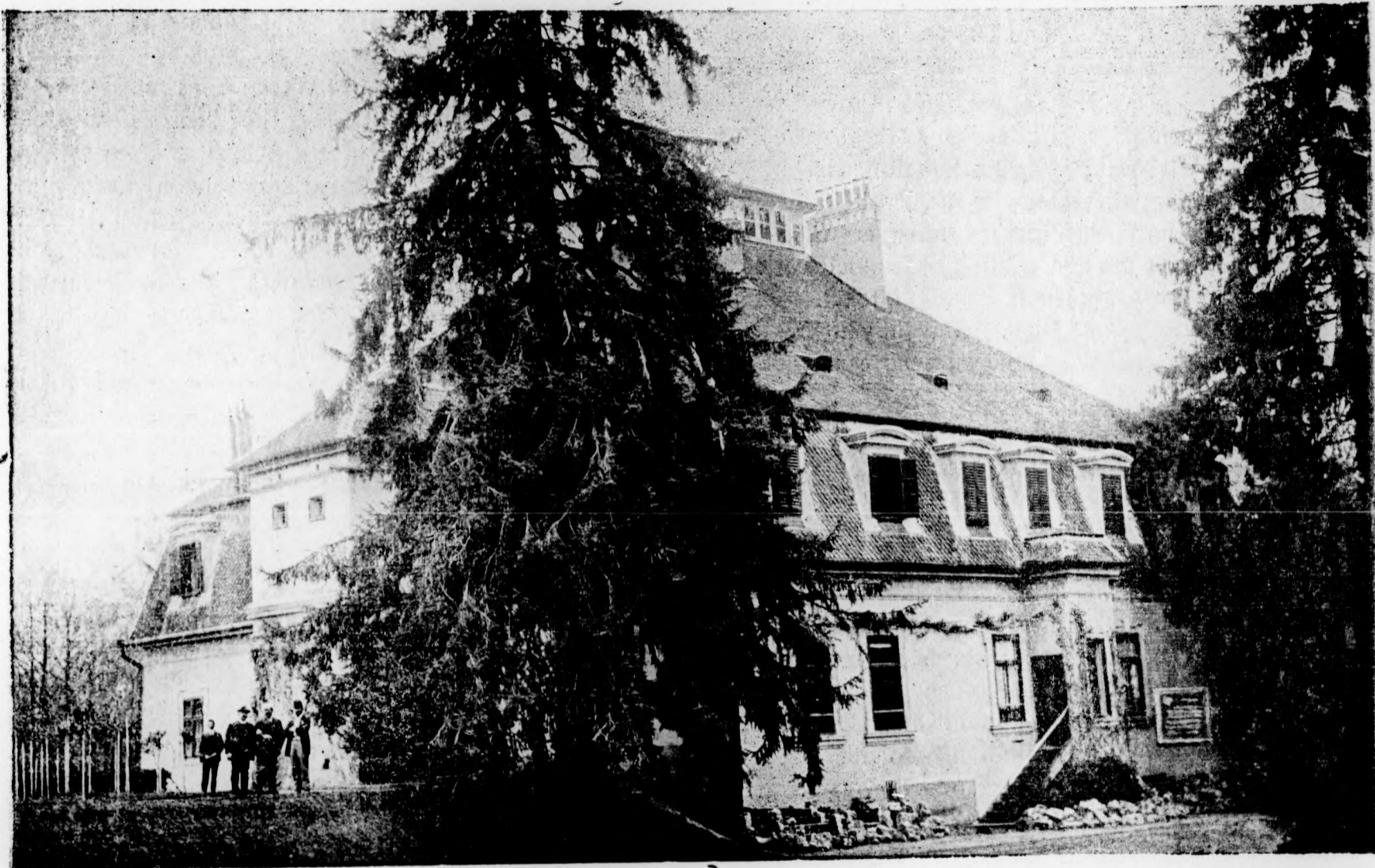
Ján. 13, 17.

A régi erdélyi kuria.

Emlékezzünk régiekről... Okunk van rá éppen napjainkban, a mikor sajnálattal tapasztaljuk általánosan a régi dolgok, események, cselekedetek, hagyományok, szokások, emlékek számba nem vételét. A régi emlékek közül egyik legesleg jelentősebb ez, a mely minket erdélyi magyarokat, az ősi erdélyi kuriákhoz köt. Ezek voltak egyidőben a hazafiság, vallásosság, áldozatkészség, közművelődés forrásai. Mindenik egy darab történelem; fényben, árnyban uszó történelem.

Ma, sajnos a legnagyobb részüknek csak emlékezete él. Régi erdélyi főúri, nagyobb nemesi családink megfogyva s a kuriák jó része idegen kezekbe kerülve. Új, modern szellem hatott át minden helyet, minden teret, megváltoztatva szokásokat, erkölcsöket.

Hol találjuk meg ma azt az odaadó, gyöngéd figyelmességet, szeretetet, a mely a falú úrát s a falú népét egymással nemesebb érzelmekben köti össze. Csak ritka helyen. Hány és hány helyen tapasztalhatjuk, hogy atemplom és iskola s egyéb népboldogító

intézmények érdekében minden tényező együtt fárad, küzd, áldoz?

Ezekre a kérdésekre rendszerint azt szokták válaszolni, hogy változnak az emberek és erkölcsök is. Pedig nem jól van ez úgy! Ezt érezve, mindig elérzékenyedem, ha egy ilyen régi képet látok magam előtt. Lelkemet buzgó áhítat tölti be s imádkozom. Vajha a jó Isten kegyelmébe venné népünknek kicsinyeit, nagyjait s s vissza hozva régi dicsőségünket, visszahozná a régi egyetértő szeretetet, buzgóságot, áldozatkészséget. Úgy mint régen volt — a kuriák idejében.

Hogyan érhetjük ezt el? Ha mi erdélyi magyarok kiirtunk szivünkéből minden olyan indulatot, amely egymástól elválaszt. Nézzük meg a nem magyarnemzetiségieket. Hogyan istápolják egymás törekvéseit. Minden áldozattal készek arra, hogy egymás ügyét előbbre vigyék. Különösen most, amikor vagyoni és szellemi téreken igyekeznek több-több helyet elfoglalni előlünk.

Vigyázzunk! Élesszük újra fel sziveinkben a régi jó erkölcsöket!

Isten ígéje.

A betegek barátja.

ELSŐ RÉSZ.

Bibliai történetek.

I.

Ó-Testamentum.

16.

Éli, a tehetetlen aggastyán.

És Éli kilencvennyolc esztendőse vala-
1. Sám. 4, 15.

Ime, egy férfiú, a ki kilencvennyolc esztendőt ért, szemei elhomályosultak és nem láthatott. Ezt az öreg ember, a maga gondjai annyira megviselték és elgyengítették, hogy járni sem tudott. Most is ott látjuk hordszékében, a mint feszült figyelemmel várja aggodó lelkével az egymásután érkező híreket. E hírek az ő halálának okaivá váltak. Oh, milyen részvétre méltó ennek a szegény, kilencvennyolc esztendőse Élinek élete, halála!

De jegyezzük meg, hogy ebben is ott látjuk Isten akaratának beteljesedését. Éli maga, jó és kegyes ember volt, de nem bírt gyermekeivel; előbb elnézte az ő gyengeségeiket, később már bűneikben sem tudta visszatartani őket. Dacára a jóakarón szóló isteni figyelmeztetéseknek, mégis megengedte, hogy fiai az Úr oltárának áldozatait megfertőztessék s hogy a frigyládjával azt tegyék, a mit akarnak. A mikor meghallotta Istennek rá vonatkozó rendelkezését, megalázkodva, tehetetlenül csüggesztette le fejét, mondván: „Ő az Úr, cselekedjék a mint jónak tetszik.” Így fogadta a magára, gyermekeire, családjára s egész népére vonatkozó ítéletet, mint az elővigyázat nélkül utazó tengerész, aki akkor veszi észre hajójának hasznavehetetlen voltát, mikor a vihar már ott tomból körülte. A félelmes hír megérkezett: Izraelt megverték a filiszteusok. Fiai el-estek. A frigyládját elragadta az ellenség. És az öreg ember, a rémitő hírek hallatára halva rogyott össze!

Hány öreg emberen bosszulják meg magukat a korábbi esztendőik gondatlanságai. Hány apa, édes anya veszi észre beteg vagy öreg korában, hogy háztartásának gyeplőjét kiejtette kezéből s nincs mód, hogy újból visszaszerezhesse. Milyen nyomoruságosan gyámoltalan lehet az öreg korában, aki még ifjabb éveiben sem volt valami erős!

Légy erős Istenben, kedves testvérem! Légy erős Benne, mert Ő csakugyan erős. Ne hidd, hogy: „már késő!” A míg Isten a mi Atyánk — addig semmi sem késő. Harcold meg az élet nemes harcát s légy hű. Bizonyára elveszed jutalmadat. Lehet, hogy elesel a

földi küzdelmek s vivódások közben, de mint az Úr kegyelmének részese, felkelsz újból és elveszed jutalmadat. Oh, be szép lesz ez a jutalom: az örökélet!

Egyháztársadalmi élet.

A dési konfirmáltak egyesülete. A dési ref. egyházunkban, Vásárhelyi Boldizsár lelkész vezetése alatt egy igazán nemes irányu s helyes, mert evangéliumi alapokon járó belmissziói, egyháztársadalmi szerv áll fenn és működik áldásosan immár jó egy éve. Célja ez egyesületnek a konfirmáltakat egybegyűjtve a segítő, a könyörülő szeretet krisztusi munkáit végezni. Egy évi rövid pályafutása alatt is, mint az a hozzánk beküldött évkönyvből látszik, sok könnyet letörölt, sok nyomort enyhített, sok szegényt segített, sok szívet hevített, lelkesített munkára Krisztusért s egyházért. „A vallás-erkölcsi igazságok társadalmi uton való terjesztésére” felolvasó és munka-estélyeket tartott. Felolvasó estéiken eltöltött 1—2 órának ártatlan tiszta öröme, mint üdítő harmat hatott a lelkekre. Munka estéiken, a téli hónapokban minden héten, szegények számára varrtak ruhát; a tagok között a Krisztus lelke által — s ez igen szép vonás — a régi keresztyén benső, családias, testvéries élet elevenült meg. A múlt tanévben 12 szegény gimnáziumi tanulót segélyezett az egylet ebéddel, 80 család 86 ebédadását vállalta. Ez évben 14 tanulót (9 ref. 5 más vallásu) lát el kosztsegélylyel az egyesület, melynek körébe, mint látjuk, felekezeti különbség nélkül szorakoznak a krisztusi szeretettől áthatott lelkek. Beteg, szegény, elhagyott, éhező családokat, főleg anyákat látogatnak, istápolnak, 35 gyermeket ruhaneművel, lábbelivel láttak el. Szegény betegeknek ételt küldenek. Gyűjtést indítottak egy szegény ifjú számára, hogy az egyetemre mehessen. És még sokat tesznek — és hála az Úr Szentlelkének, mint az évkönyvből is látható, mind ezt nem dicsőségből, hiúságból, mint ma a divatos jótékonykodás korában oly számtalan sokan, de Isten dicsőségére, hogy az emberek látván jó cselekedeteiket, dicsőítsék a menynei Atyát. (Máté 5, 16.)

Mi hálát adunk az Urnak, aki lelkével hatalmasan munkál dési testvéreinkben, s lelkész atyánkfiában s kérjük az Urat, hogy hasonló tevékenységre indítson minden egyházat, minden lelkészt, minden reformátust. A dési konfirmáltak egyesületére Isten gazdag áldását esdjük; kérjük az Urat, hogy tisztítsa meg az egylet minden tagját vérével, végezze el lelkükben az üdvösség munkáját, hogy lerakva keresztyén előtt mindent mi földi, gyarló, emberi, éljenek többé ne ők, de éljen a Krisztus öbennük s így a Krisztus nyomdokán haladva, építsék Isten országát saját lelkük üdvösségére, a ref. Sion épülésére, Isten országa terjedésére, például a többi egyházaknak is. Máté 25: 34—40.

H i r e k.

Olvasd a bibliát.

Az imádságról.

János 16, 23—33.

Búcsujelenetet tár fel az evangélium. Az üdvözítő Jézus Krisztus adja végső tanácsát tanítványainak. Nem merül fel lelkünkben mintegy önkéntelenül az a gondolat, hogy az a Jézus, ki magát váltságul adta a mi bűneinkért, ki nekünk példát mutatott, tanítónk, mesterünk, váltságunk volt, nekünk is adta tanácsát?

Aranymondás. Vigyázatok és imádkozatok. Máté 20, 41.

Oktató jegyzetek.

1. **Hogyan imádkozunk.** Az imádság szárny, mely minket időnként az égbe ragad; az a szent kéz, mely számunkra a menny kapuját megnyitja. Hogyan imádkozunk? Imádkozunk a Jézus nevében! Imádkozunk mindig igazán.

2. **Mikor imádkozunk.** Ez a kérdés így szomorú kérdés, mert ezt kérdezi, hogy mikor imádkozzam, hasonló volna valamely gyermekek ilyen kérdéséhez, hogy: mikor szeressem szülőimet? Jézus nemcsak az olajfák hegyén tette össze kezeit, hanem a Gecsemáné kertben is; midőn a kenyeret kezébe vevé, akkor is imádkozott. Pál apostol meg így tanít: Szüntelen imádkozatok!

3. **Miért imádkozunk.** Az imádság erőt ad a küzdelemre. Mig van, akihez bajainkban fordulhatunk, addig nem vagyunk magunkra. Isten velünk, Jézus, a mi üdvözítőnk mellettünk. Az imádság, ha olyanért volt ami igazán javunkra válik, meghallgatást is nyer. Isten meghallgatja a buzgó imádságot!

— **„Vasárnap” érdekében.** Idestova két éve, hogy átvettük e lap vezetését. Nem kértünk nem zaklattunk senkit ügyünk érdekében, mert megvoltunk győződve afelől, hogy mindazok, a kik buzgó érdeklődéssel viseltetnek egyházi életünk iránt, szívükre veszik „Vasárnap”-unk ügyét is. A további halogatás mulasztás lenne részünkről. Éppen azért kérjük olvasóinkat vegyék támogatásukba, pártfogásukba lapunkat. Az előfizetési ár a legcsekélyebb s így sem egyeseknek, sem testületeknek nem terhelő. Üdvös és szép cselekedet lenne főuraink és pátronusaink részéről, ha községeik szegényebb lakósi számára, a téli időszakra megrendelnék. A „Vasárnap” terjesztésére s így a református szellem fejlesztésére a szeretet adományait is elfogadja a szerkesztőség.

— **Erdélyi ref. egyházkerületi közgyűlésünk véget ért.** A mint lapunk vezető helyén is megemlékeztünk erről, az e hó 9—11 napjain tartott egyházkerületi közgyűlésünk a legszebb egyetértésben folyt le. Adja Isten, hogy az egyetértő munkának meglegyen a maga áldása.

— **Csak kiálts bátran.** Egyik marostorda-megyei havas-alji faluban történt, hogy egy szegény ember gyermeke elveszett. Reggel kiment a hegyek közé a szénégetőhöz s a rengeteg erdőségben eltévedett. Már harmad napja keresték és lemondtak minden reményről, hogy megtalálják. Csüggetegen tért haza az édes apa jó embereivel, — a kik között a gyermek kereszti atyja is buzgó szívvel volt jelen — a kerülő utakon, mikor a mélységből egy panaszosan felfohászoló gyermek hangja ütötte meg fülét: „Elvesztem”. A keresett fiúé volt ez a hang, a kit aztán sok utánjárással csakugyan ki is szabadítottak. Ha a elkárhozott bűnös lélek, magát megalázva ismeri be, hogy

ő „elveszett”, ha reménységgel, de mindenek felett töredelmes szívvel vallja be bűneit, *az Atya nem késik elveszet gyermekének megszabadításával.*

— **Egy nagy feltaláló legáldásosabb találmánya.** Simpson tanárról a kloroform hirneves feltalálójáról beszéli el egyik barátja, hogy a mikor azt kérdezték tőle, hogy számos találmánya közülmit tart legáldásosabbnak, így felelt: Mint feltaláló annak örvendek leginkább, hogy sikerült megmentenem — lelkemet. Az volt az én legjelentősebb találmányom, hogy felismertem magamban, miszerint én egy bűnös ember vagyok és Jézus Krisztus az én megváltom.

— **Népmivelő felolvasások.** Gönci Pál kiskendi, Sebestyén Endre nagykendi és Sámuel Aladár balavásári lelkészek elhatározták, hogy egymás közreműködésével népmivelő felolvasásokat rendeznek egyházközségeikben. Az első felolvasó estély a reformáció 390 évfordulójának emlékére Balavásáron, 1907. nov. 3-án tartották a következő programmal: 1. 172 dics 1- v. Énekelte a gyülekezet, Zsigmond József kántor vezetése mellett. 2. Mit akarunk? Felolvasta Sámuel Aladár balavásári ref. lelkész. 3. Október 31-én. Szavalta Török András V. oszt. tanuló. 4. Hogy jött létre a reformáció? Felolvasta Gönci Pál kiskendi ref. lelkész. 5. A gályarabok. Szavalta Barabás Albert V. oszt. tanuló. 6. A reformáció hatása és eredményei. Felolvasta Sebestyén Endre nagykendi segédlelkész. 7. 15 dics. 5 v. Énekelte a gyülekezet, Zsigmond József kántor vezetése mellett. Ezen sikeres munkához megnyerték Jakab Imre körjegyzőt is, kinek a nép érdekében folytatott munkássága általánosan közzismert. Tervbe vétetett, hogy Kisküküllő vármegye vezető egyéniségei is felkéretnek gazdasági gyümölcsészeti, borászati és szőlészeti előadások tartására.

— **A téli hónapokra.** Kiadóhivatalunk a „Vasárnap” mult s ez évi folyamából több fele példánnyal rendelkezik s ezek közül szívesen küld a szegényebb egyházközségeink részére mérsékelt 2 koronás árban.

— **Kálvin szobra.** A nagy reformátor születésének 1909 július 11-én lesz 400-adik évfordulója. Ennek a megünneplésére mindenfelé készülődnek a protestánsok. Egy hatalmas szobrot akarnak Kálvin tiszteletére ez alkalomra Genfben világszerte való közadakozásból felállítani, mely megörökítené egyuttal Kálvin egykori híres munkatársait is. A gyűjtést eszközöző bizottság védnökségét Amerikában maga a köztársasági elnök Roosevelt vállalta el, aki tudvalevőleg jó kálvinista ember. A kálvin szobra azért lep meg bennünket, mert a nagy reformátor eltiltotta, hogy neki valaha emléket emeljenek.

Ország-világ.

— **Br. Bánffy Dezső újabb nyilatkozata a nem állami tanítók segélyezéséről.** A mit br. Bánffy Dezső mond vagy tesz, előttük országos jelentőségű s a protestáns vezérlő főgondnok és a nagy államférfi

sulyával esik a latba. Az ezidőszerinti felekezeti helyzetre mondja a következőket:

„Ime, a Deák Ferenc 1873-ik évében elhangzott beszéde rendjén, mint rémkép, odaállított vallásháboru. Nem foly ugyan a fegyveres háboru, de a tollal és szóval folytatott háboru veszélyei már itt vannak.

Ilyen hangulat mellett nem kell-e aggódnunk, hogy vajjon az 1848. évi XX. t. c. 2. szakaszában biztosított jogegyenlőség és viszonyosság megvalósítható lesz-e? Nem kell-e aggódnunk, hogy vajjon a protestánsok részéről az ez irányban megindított tárgyalások eredményre fognak-e vezetni és fogjuk-e tudni biztosítani azt a vallásszabadságot, mely egy-szersmint maga a vallási béke is?

Ez csak ott lehetséges, a hol a törvény minden-kivel egyenlően bánik és a hol a törvényt kezelő ha-tóságok mindenkinek egyenlő mértékkel mérnek.

Az 1907. évi törvényhozás tért el először attól az iránytól, a melynek alapjai az 1848-ik évi XX. t. c.-ben letéve vannak és a melyet eddigelé a magyar törvényhozás állandóan követett. Az 1907. évi 27. t. c. 35. §-ának jutott a dicsőség ezen irányt megtörni és a visszafejlődés utját a magyar törvénytárban egyen-getni.

Csak jelentéktelen dolognak látszik, hogy a ma-gyar törvényhozás midőn a nem állami tanítók se-gélyezését szabályozza, más mértékkel mér a hitfele-kezeti iskolánál működő szerzetesrendi tanítóknak és és tanítónőknek, mint a világi tanítóknak. Jelentékte-len dolognak látszik, hogy míg a törvény a világi tanítóknak alkalmazását — ha az állam a fizetéskiegé-sztéshez 200 koronát meghaladó segélylyel hozzájárul — a miniszter jóváhagyásától teszi függővé, a szerze-tes és apáca kinevezése sohasem függ miniszteri jóvá-hagyástól. Jelentéktelen dolognak látszik, hogy míg a törvény a világi tanítókat az állam fegyelmi hatalma alá helyezi, sőt bizonyos esetekben a felekezeti tanítók kinevezését is a miniszterre bizza, addig a szerzetesek és apácák fölött az államot semmiféle fegyelmi hata-lom meg nem illeti, a többnyire külföldi hatóság alatt álló szerzetes-tanítót és apácát külföldi hatóság rendeli ki és ha az ilyen szerzetes, vagy apáca a magyar ál-lam, vagy a magyar nemzet ellen izgat, vagy azokat vétségeket elköveti, a melyeket a magyar törvény oly keményen büntet, magyar állami hatóság fegyelmi bíraskodása alá nem vonható.

A szerzetesekre és apácákra a törvény 22-ának intézkedései ki nem terjesztetvén, ezek kizárólag saját felsőbbsegeik fegyelmi hatósága alatt állanak s miután bizonyos, hogy a Grácban, vagy Insbruckban székelő szerzetes rend fegyelmi szabályai nem ismerik a ma-gyar törvény szabályait, az ily szerzeteseknek és apá-cáknak szabad; legalább így látszik:

- a) a magyar nyelv tanítását elhanyagolni;
- b) államellenes irányt követni;
- c) a hitfelekezetek ellen izgatni, növendékeik vallását sértő nyilatkozatot tenni;

d) kivándorlási ügyekkel foglalkozni.

Hát nem jelentéktelen dolog ez sem, de jelen-tősége eltörpül azon szomorú jelenség mellett, hogy a magyar törvényhozás a XX. század elején lemondott azon nagy tradíciókról, a melyekért a mult században a nemzet legjobbjai, egy Kossuth, egy Deák, egy Eötvös sikra szállottak, rést ütött a vallásfelekezetek közötti egyenlőség és viszonyosság nagy elvén.*

Agrár takarékpénztár r. f. Varos-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett alaptőke egy és fél millió korona.

Fióktézetek és kirendeltségek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Maros-ujvár, Nváradszereda, Parajd, Sz.-Udvarhely, Sepsi-szentgyörgy és Székely-Keresztur.

Jelzálogkölcönöket nyújt földbirtokra és bér-házakra legjutányosabb feltételek mellett, ugyszinté-**törlesztéses kölcsönöket 500 koronától** kezdődőleg a törlesztést és kamatot magában foglaló fél évi részlet-fizetések ellenében **4 1/2 o/c alapkamattal.**

Leszámitol 6 hónapi lejáratig terjedő váltókat, utal-ványokat és adósleveleket.

Elfogad betéteket könyvecskére, folyó, vagy cheque számlára és azokat rendszerint **felmondás nélkül fizeti vissza.**

Bank és pénzváltó osztályunk üzletköre:

Értékpapir, idegenpénzek vétele és eladása.

Tőzsdei megbízások.

Sorsjegyek eladása letétjegyre és egyenlő havi **részletfizetésre.** Az első részletfizetése után a sors-jegyekre eső nyereség már a vevőt illeti.

Kölcsönök nyújtása értékpapirokra.

Osztálysorsjegyek főelárusítási helye. Szelvény-beváltás.

Letétek. Elfogadunk értékpapirokat, okmányokat megőrzésre.

Költségmentesen megvizsgáljuk mindennemű sor-solás alá eső értékpapirok huzását.

Kivándorlóktól érkező pénzek, utalványok, csekkek legolcsóbb beváltási helye.

Képviseli a legrégebb és legnagyobb biztosító in-tézetet a „Trieszti Általános Biztosító Társaság“ (Assi-curazioni Generali) és eszközöl tüz-, üveg- és jégkárt, valamint betörés elleni, végre élet és balesetelleni biz-tosításokat a legolcsóbb díjak mellett.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZES IZÜ TERMÉSZETES
HASHAJTÓSZER.